

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний університет "Києво-Могилянська академія"
Освітня програма	4419 Історія
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	032 Історія та археологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Національний університет "Києво-Могилянська академія"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	4419
Назва ОП	Історія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Пиріг Маріанна Ігорівна, Герасименко Вікторія Вікторівна, Константинова Вікторія Миколаївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	16.01.2023 р. – 18.01.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://www.ukma.edu.ua/index.php/osvita/2012-01-16-10-34-06/vidomosti-pro-samootsiniuvannia-osvitno-naukovykh-program
Програма візиту експертної групи	https://www.ukma.edu.ua/index.php/osvita/2012-01-16-10-34-06/vidomosti-pro-samootsiniuvannia-osvitno-naukovykh-program

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Загальні враження про ОП та освітній процес є позитивними. За результатами опрацювання наданих документів та проведених дистанційних зустрічей експертна група встановила, що доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання, рівень навчання і викладання за освітньою програмою, організація контрольних заходів, оцінювання здобувачів вищої освіти, академічна доброчесність, людські ресурси, освітнє середовище та матеріальні ресурси мають ознаки інноваційності, зразковості, і щодо них не виявлено недоліків. Проектування та цілі ОП, структура та зміст ОП, внутрішнє забезпечення якості освітньої програми, прозорість та публічність відповідають Критеріям Додатку до Положення про акредитацію освітніх програм і не містить недоліків, які можна вважати суттєвими.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

При створенні програми було враховано досвід іноземних партнерів, а до розробки програми 2016 р. залучено випускників попередньої програми з урахуванням їхніх пропозицій та зауважень. Потенційні роботодавці зацікавлені у випускниках програми. Зміст ОП та окремих освітніх компонентів акцентований на теоретико-методологічній підготовці здобувачів та розвитку soft skills. На ОП активно використовується практика визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах в рамках кредитної мобільності. Програма фахового вступного іспиту зорієнтована на визначення рівня готовності вступників до написання якісної дослідницької праці в рамках навчання на ОП. Мають місце тісний взаємозв'язок навчальних дисциплін ОП зі сферами наукових інтересів НПП; активна міжнародна діяльність університету; можливість для здобувачів ОП "Історія" навчатися на спільній програмі з Варшавським університетом "Історія ЦСЕ"; сприятливі умови для публікаційної активності здобувачів у авторитетних наукових виданнях. Діють усталені практики запобігання та виявлення плагіату із використанням сертифікованих програм, побутує культура академічної доброчесності та неконфліктного середовища. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити високий рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми. ОП має потужний кадровий потенціал, що забезпечує її реалізацію. ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів через наявність власних програм підвищення кваліфікації та допомагає у пошуку та участі в іноземних програмах стажування; стимулює розвиток викладацької майстерності шляхом преміювання та впровадження конкурсів. Поширена практика прийняття на роботу власних випускників. Має місце активне залучення роботодавців до участі у освітньому процесі за ОП. НаУКМА має високий рівень матеріально-технічного, інформаційного та навчально-методичного забезпечення, який дозволяє забезпечити реалізацію ОП, що акредитується. Особлива увага сьогодні приділяється питанням забезпечення безпеки освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів та викладачів ЗВО (облаштовані сертифіковані бомбосховища на 1100 місць та декілька коворкінгів для здобувачів та викладачів). Здобувачі ОП тісно співпрацюють з культурно-мистецьким центром, який на практиці впроваджує цінності НаУКМА шляхом підтримання широкого спектру творчих ініціатив здобувачів. Університет надає серйозну соціальну підтримку здобувачам, активно шукаючи позабюджетні ресурси. Надзвичайно позитивною практикою є запровадження стипендій, зокрема, "Меморіальної стипендії імені Євгена Олефіренка". Випускова кафедра, на якій відбувається акредитація ОП, відповідально ставиться до питань якості освітнього процесу. Співпраця з роботодавцями та випускниками на ОП, яка акредитується, та в цілому в НАУКМА представлена різними формами, що демонструє сталість та високий ступінь залучення цих груп стейкхолдерів.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

ПРОБ "Здійснювати експертизу пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання" не забезпечується жодною дисципліною нормативного блоку. Рекомендовано ввести в ОП з 2023-2024 академічного року нормативну дисципліну, яка дозволить досягти усіх результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 032 "Історія та археологія" для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки від 31 травня 2021 р. Дана зміна ліквідує розбіжності зі стандартом вищої освіти та посилить програму, оскільки здобувачі отримають фахові компетентності, які є вкрай актуальними в умовах воєнного часу для охорони та збереження історичних, археологічних та культурних пам'яток. Недоліком ОП є наявність в програмі так званих дисциплін "за вибором кафедри". ЕГ рекомендує керівництву програми внести відповідні зміни в програму з 2023-2024 академічного року та перенести дисципліни "Історія Центрально-Східної Європи (1989-2007 рр.)", "Польща в історії, культурі та літературі", "Історія польсько-українських взаємин у XX ст." з вибіркової частини до обов'язкових навчальних дисциплін або ж відмовитися від практики обов'язкового вибору даних ОК здобувачами, які беруть участь у спільній Варшавській програмі, залишивши можливість вільного вибору студентам. Рекомендовано активніше поширювати серед здобувачів інформацію щодо можливості визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. В опитуваннях бере участь невисокий відсоток здобувачів. Рекомендується посилити інформування здобувачів напередодні проведення опитувань, використовуючи вже існуючі канали комунікації. Зокрема, через органи студентського самоврядування. Рекомендується запровадити практику оприлюднення результатів опитування серед здобувачів, викладачів, роботодавців та випускників, що сприяло б ще більшій прозорості діяльності ЗВО і працювало б на імідж закладу. "Положенням про внутрішнє забезпечення якості освіти НаУКМА" не передбачена участь здобувачів ОП в складі робочої групи ОП. Рекомендується розглянути питання залучення здобувачів до складу робочої групи ОП. Провідний спеціаліст Центру забезпечення якості освіти НаУКМА не в повній мірі обізнана із

функціональними обов'язками структурних підрозділів, що відповідають за здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти, а також не може обґрунтувати такий розподіл повноважень та відповідальності. Рекомендується в короткі терміни посилити інформованість співробітників адміністративних підрозділів НаУКМА в питаннях внутрішнього забезпечення якості освіти шляхом проведення спільних обговорень та тренінгів.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОНП має чітко сформовану мету, представлену у профілі програми - "підготувати висококваліфікованих фахівців, які володіють ґрунтовними знаннями з української та всесвітньої історії, розвинутим критичним мисленням та аналітичними здібностями; сформувати в них загальні й фахові компетентності, необхідні для дослідницької, дослідницько-інноваційної та викладацької діяльності у сфері історії". Цілі ОНП відповідають Місії та візії НаУКМА (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/pryznachennia-ta-misiia>), яка полягає у формуванні високоосвіченої, національно свідомої, чесної, небайдужої, творчої особистості, здатної незалежно мислити і відповідально діяти згідно з принципами добра та справедливості, для розвитку відкритого і демократичного суспільства. Цілі програми також відповідають "Стратегії розвитку Києво-Могилянської академії на 2015-2025 рр." (<http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/6249>), оскільки програма органічно поєднує освіту та науку, впроваджує елементи проблемно-орієнтованого навчання, передбачає впровадження авторських курсів викладачами ОНП. Цілі програми корелюються із "Стратегією розвитку Факультету гуманітарних наук Національного університету "Києво-Могилянська Академія" на 2018-2025 роки" (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/osvita/fakulteti/fgn>).

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

У ході робочих зустрічей зі стейкхолдерами ЕГ встановила дотичність випускників програми, академічної спільноти, роботодавців та здобувачів ОНП до формування цілей та програмних результатів навчання освітньої програми. Роботодавці підтвердили участь в обговореннях з керівництвом програми її цілей, результатів навчання, структури. Зокрема, до рецензування профілю ОНП було залучено представників академічної спільноти інших закладів освіти, а саме професора Леоніда Зашкільняка, професорки Ольги Коляструк, професора Юрія Волошина. Відгуки на профіль програми надавали також представники Інституту історії України НАН України, Національного заповідника "Софія Київська", Центрального державного архіву громадських об'єднань України, Національного музею історії України. Рецензії на проєкт програми надали і з випускники магістерської програми попередніх років. До обговорення програми також був залучений доцент кафедри історії України історичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна Роман Любавський, який водночас залучений до викладання на ОНП як запрошений лектор. Співпраця з роботодавцями здебільшого не є документально підтвердженою офіційними договорами (окрім договорів з Полтавським національним педагогічним університетом ім. В. Короленка та Харківським національним університетом імені В. Каразіна). Водночас на практиці така співпраця є тривалою і стабільною. Зміни до ОНП обговорюються науково-педагогічними працівниками на засіданнях кафедри. Щосеместру проводяться опитування здобувачів задля моніторингу якості вищої освіти. В рамках цих опитувань здобувачі мають можливість висловити побажання щодо удосконалення змісту ОНП за допомогою відкритих питань в анкеті. Під час зустрічі з ЕГ студенти програми підтвердили відкритість керівництва програми та викладачів ОНП до їхніх пропозицій та врахування останніх при перегляді окремих освітніх компонентів. За рішенням кафедри (протокол №5 від 20.05.2022 р.) проєкт уточненої ОНП був розісланий усім викладачам кафедри, здобувачам і аспірантам-випускникам для ознайомлення і подачі пропозицій, зауважень до кінця червня 2022 р. Рішенням кафедри (протокол №6 від 11 липня 2022 р.) затверджений проєкт ОНП винесено також на громадське обговорення (відповідні протоколи надані на запити ЕГ та завантажені в систему NAQA). Варто зазначити, що у Зведеній таблиці результатів громадського обговорення (<https://web.ukma.edu.ua/index.php/uk/osvita/faculties/fgn/history>) представлені лише пропозиції, отримані в 2022 р. Більшість з них - частково враховані. Відхилення деяких пропозицій - аргументовано. Під час зустрічі з науково-педагогічними працівниками гарант програми Наталія Шліхта та професор Оля Гнатюк, яка відповідальна за

спільну програму з Варшавським університетом, підтвердили, що наймасштабніші обговорення програми відбувалися до 2016 р. під час її розробки.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

ОНП “Історія” не має чіткого регіонального фокусу і, як сформульовано у відомостях СО, “визначається загальними тенденціями розвитку вітчизняної науки”. Водночас, кафедра історії НаУКМА, яка була заснована у 1993 році, впродовж усього часу свого існування спрямовує свою дослідницьку діяльність на вивчення історії України в контексті регіону, а саме Центрально-Східної Європи. Цей напрям також стає ключовим для тих здобувачів, які обирають спільну програму з Варшавським університетом. Тематика магістерських робіт здобувачів охоплює здебільшого різноманітні проблеми з історії українських земель XVI-XX ст. (<http://ekmaiv.ukma.edu.ua/handle/123456789/17522/recent-submissions?offset=0>) Цілі ОНП та програмні результати навчання враховують сучасні тенденції розвитку спеціальності. Зокрема, усі стейкхолдери програми під час зустрічі з ЕГ відмітили, що ОНП в першу чергу орієнтована на світову науку та інтеграцію історії України у світовий контекст. Програма акцентує увагу на розвитку критичного мислення у здобувачів, здатності аналізувати інформацію, працювати з джерелами та застосовувати різноманітні сучасні як загальнонаукові, так і професійні методологічні підходи. Значна увага приділяється розвитку мовних компетентностей, що збільшує конкурентоздатність випускників програми на ринку праці та сприяє інтеграції в міжнародний академічний простір. Тенденції розвитку спеціальності та ринку знайшли відображення також у програмних результатах навчання, визначених ОНП, які передбачають використання методології та інструментарію суміжних гуманітарних та суспільних дисциплін у дослідницькій роботі (ПРН12). Також окремі компоненти ОНП присвячені публічній історії, опануванню інструментарію усної історії. Зокрема, випускниця програми Л. Галан під час зустрічі з ЕГ наголосила, що отримані навички є актуальними на ринку праці і можуть використовуватися також в інших сферах. Фокус програми спрямований в першу чергу на формування фахових випускників, які будуть здатні продовжити самостійні дослідження як в Україні, так і за кордоном, працювати в наукових установах тощо. Зокрема, на відкритій зустрічі були присутні випускники ОНП, які продовжили академічну кар’єру як в аспірантурі закладу, так і за кордоном. Працедавці програми на зустрічі з ЕГ відмітили, що цілі програми та її фокус забезпечує високий фаховий рівень випускників, їхню вмотивованість. Наприклад, представник Національного музею історії України Ярослав Заталюк відмітив, що установа працевлаштовує не лише випускників, але й студентів програми, а також часто залучає їх до організації різноманітних виставкових проєктів. Під час розробки ОНП, зокрема, певних нормативних дисциплін, враховано досвід Варшавського університету, Центральноєвропейського університету та Державного педагогічного університету імені Йона Крянге. Гарант та частина викладачів програми, зокрема, ті, які забезпечують нормативні дисципліни, мають досвід навчання закордоном (Н. Шліхта, К. Діса, Т. Григор’єва).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Відповідно до рішення кафедри (протокол №12 від 23 вересня 2021 р.) було затверджено робочу групу для розробки уточненої ОНП “Історія” у зв’язку із введенням у дію Стандарту вищої освіти за спеціальністю 032 “Історія та археологія” для другого (магістерського) рівня вищої освіти (наказ МОН № 603 від 31.05.2021) у складі 8 викладачів. ОНП не дозволяє здобувачам досягти усіх результатів навчання, визначених стандартом освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. Зокрема, ПРОБ “Здійснювати експертизу пам’яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання” не забезпечується жодною дисципліною нормативного блоку. Розбіжність зі стандартом вищої освіти за спеціальністю 032 “Історія та археологія” для другого (магістерського) рівня вищої освіти у відомостях самооцінювання пояснюється невідповідністю даного результату навчання фокусу програми. Гарант програми на зустрічі з ЕГ повідомила, що кафедра не розглядає в найближчому майбутньому впровадження такої дисципліни, оскільки цими питаннями на даний час займаються колеги з кафедри культурології. Зокрема, в їхній ОНП “Культурологія” є низка дисциплін, які стосуються цих питань і, зважаючи на велику кількість кредитів вільного вибору, студенти ОНП “Історія” за власним бажанням мають можливість на них записатися і прослухати ці питання. На кафедрі ж історії на даний момент не працюють спеціалісти, які могли б забезпечити викладання відповідних курсів. Водночас, на ОНП вступила цього року здобувачка, яка за першою спеціальністю є журналісткою і зараз також працює в Національному музеї історії України. Проєкт її магістерської роботи стосується цих питань, тому, можливо, в майбутньому така перспектива на програмі і з’явиться, проте зараз це не розглядається.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильною стороною є те, що під час створення програми було враховано досвід іноземних партнерів, а до розробки програми 2016 р. залучено випускників попередньої програми з урахуванням їхніх пропозицій та зауважень. Потенційні роботодавці зацікавлені у випускниках програми. Під час зустрічі з ЕГ представники роботодавців відмітили, що високо цінують випускників програми та їхні компетентності. Зокрема, роботодавці зазначили, що здобувачі під час навчання на ОНП набувають важливі фахові компетентності, які дозволяють їм у майбутньому розширювати і поглиблювати отримані знання, самостійно розвивати нові навички та вміння.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Недоліком ОНП є те, що вона не дозволяє здобувачам досягти усіх результатів навчання, визначених стандартом освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. Зокрема, ПРОБ “Здійснювати експертизу пам’яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання” не забезпечується жодною дисципліною нормативного блоку. Варто зазначити, що згідно з частиною 1 статті 10 Закону України “Про вищу освіту” “стандарт вищої освіти - це сукупність вимог до освітніх програм вищої освіти, які є спільними для всіх освітніх програм у межах певного рівня вищої освіти та спеціальності”. Пояснювальна записка до стандарту вищої освіти вказує, що “заклади вищої освіти мають право використовувати власні формулювання спеціальних (фахових) компетентностей і результатів навчання, забезпечуючи при цьому, щоб сукупність вимог освітньої програми повністю охоплювала ВСІ вимоги стандарту”. На ст. 12 Рекомендацій щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освіти програми зазначено, що для виконання підкритерію 1.4. “ОП має забезпечувати досягнення ВСІХ результатів навчання, визначених у відповідному стандарті”. Рекомендовано ввести в ОНП з 2023-2024 академічного року нормативну дисципліну, яка дозволить досягти усіх результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 032 “Історія та археологія” для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки від 31 травня 2021 р. Дана зміна ліквідує розбіжності зі стандартом вищої освіти та посилить програму, оскільки здобувачі отримають фахові компетентності, які є вкрай актуальними в умовах воєнного часу для охорони та збереження історичних, археологічних та культурних пам’яток.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Освітньо-наукова програма загалом відповідає визначеному критерію, проте містить недолік, який полягає у тому, що ОНП не забезпечує усіх результатів навчання, передбачених відповідним стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. Проте, на думку ЕГ, даний недолік може бути виправлений найближчим часом та частково компенсується високим рівнем фахової підготовки, передбаченої цілями ОНП, яку підтверджують представники роботодавців та академічної спільноти.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОНП становить 120 кредитів ЄКТС. Загальний обсяг обов’язкових компонент – 70 кредитів ЄКТС, з них 44 кредити складають нормативні навчальні дисципліни, 6 кредитів – педагогічна практика, 20 – магістерська робота. На дисципліни вільного вибору відводиться 50 кредитів ЄКТС. З них 35 кредитів відведено на дисципліни професійної та практичної підготовки і 15 кредитів – на дисципліни вільного вибору студента. Усі 120 кредитів ЄКТС спрямовано на забезпечення загальних та фахових компетентностей за спеціальністю, визначених стандартом вищої освіти. Таким чином, обсяг ОНП та окремих освітніх компонентів відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та стандарту вищої освіти за спеціальністю 032 “Історія та археологія” для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого 31.05.2021 р.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОНП має чітку структуру. Включені до ОНП освітні компоненти становлять логічну взаємопов'язану систему. Навчальний план відповідає ОНП. Встановлено, що ПРН, зазначені у профілі ОНП, забезпечені, в першу чергу, за рахунок обов'язкових дисциплін. Аналіз профілю ОНП, навчального плану, силабусів ОК підтверджує, що освітні компоненти ОНП логічно взаємопов'язані та дозволяють в цілому досягти заявлених цілей і програмних результатів навчання, передбачених у профілі ОНП "Історія". Таким чином, освітній процес на програмі логічно побудований, що дозволяє ефективно поєднати розвиток теоретичних та практичних знань, навиків та вмінь у здобувачів ОНП.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОНП "Історія" відповідає предметній області спеціальності 032 "Історія та археологія" та забезпечує фахову підготовку здобувачів у галузі гуманітарних наук. Зміст програми спрямовано на підготовку фахівців з історії, які мають змогу не лише продовжити дослідницьку і викладацьку діяльність, але також працювати у суміжних галузях. Ознайомлення із силабусами ОК дозволяє ЕГ підтвердити, що нормативні дисципліни спрямовані в першу чергу на теоретико-методологічну, історіографічну й джерелознавчу підготовку здобувачів, а також дозволяють поглибити їхні знання щодо актуальних проблем історії.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Структура ОНП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів програми. На дисципліни вільного вибору відведено 50 кредитів ЄКТС зі 120 кредитів ЄКТС. Зокрема, вибіркові професійно-орієнтовані дисципліни становлять 35 кредитів ЄКТС і дисципліни вільного вибору – 15 кредитів ЄКТС. Процедура вибору дисциплін регулюється розділом 4 положенням "Про організацію освітнього процесу у НаУКМА" (наказ № 300 від 14.06.2021; <https://bit.ly/3GPP3gr>) та "Порядком запису студентів на вибіркові дисципліни за допомогою САЗ" (наказ № 109 від 07.03.2018; <http://bit.ly/3AS141n>). Запис здобувача на вибіркові дисципліни, формування індивідуального навчального плану, запис у групи та корекція індивідуального навчального плану здійснюється за допомогою системи автоматичного запису (САЗ). Запис здобувачів на вибіркові дисципліни у 2023-2024 академічному році, згідно з академічним календарем НаУКМА (http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/23731/Kalendar-dovidnyk_NaUKMA_2022-2023.pdf?sequence=1&isAllowed=y), відбуватиметься з 1 по 20 березня 2023 року. Здобувачі на зустрічі з ЕГ підтвердили, що можуть обирати навчальні дисципліни також з інших спеціальностей, якщо це відповідає їх науковим інтересам та зацікавленню. Здобувачі програми також можуть прийняти рішення про навчання на спільній програмі з Варшавським університетом. Для таких здобувачів три дисципліни з блоку вибірових дисциплін професійної та практичної підготовки (ВК-1 "Історія Центрально-Східної Європи", ВК-3 "Польща в історії, культурі та в літературі" та ВК-4 "Історія польсько-українських взаємин ХХ ст.") є обов'язковими для вивчення, оскільки вони становлять нормативну частину спільної програми з Варшавським університетом. Обсяг кожної з цих дисциплін – по 3 кредити ЄКТС. У відомостях самооцінки дані дисципліни зазначаються як дисципліни "за вибором кафедри". Під час зустрічі з ЕГ здобувачі В. Пилипенко та Б. Пецюх, які планують навчатися на спільній програмі, зазначили, що дане рішення продиктоване їхніми науковими інтересами і вони зацікавлені у виконанні умов участі в програмі, зокрема, прослуховуванні необхідних дисциплін. Перелік вибірових дисциплін переглядається та оновлюється щороку. Індивідуальна освітня траєкторія здобувачів також забезпечується можливістю самостійно обирати тему магістерської роботи. Наукові керівники здобувачів зазначили під час зустрічі, що на кафедрі історії ніколи не існувало практики нав'язувати студентам ті чи інші теми досліджень. Здобувач також має право обрати наукового керівника відповідно до своїх наукових зацікавлень.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів здійснюється в рамках педагогічної практики (6 кредитів). Педагогічна практика була введена на ОНП лише після затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 032 "Історія та археологія" для другого магістерського рівня вищої освіти 31 травня 2021 р. Педагогічна практика передбачена на 2-му році навчання. Таким чином, здобувачі ОНП вперше проходять педагогічну практику в 2022-2023 академічному році. Практика дозволяє здобувачам набути навички викладання дисциплін за фахом, зокрема, розробки навчальних курсів, укладання силабусів дисциплін, взаємодії зі студентами в аудиторії під час проведення практичних занять та критичного оцінювання їхніх знань. В рамках педагогічної практики здобувачі повинні розробити авторський курс, підготувати силабус дисципліни, скласти і виконати індивідуальні плани проведення семінарських занять. Базою для проходження педагогічної практики є НаУКМА. Більшість нормативних дисциплін також спрямовані на формування практичних навичок у здобувачів. Зокрема, в рамках дисципліни "Методологічний практикум" здобувачі вивчають методологію історичних досліджень та сучасні підходи до вивчення минулого впродовж 3-х семестрів. "Науково-дослідний семінар" передбачає набуття здобувачами здатності самостійно працювати з текстами, розуміти та інтерпретувати джерела, а також застосовувати набуті вміння для написання власної кваліфікаційної роботи. В рамках дисципліни також набуваються практичні навички, пов'язані з публічною

історією, яка є однією з останніх тенденцій розвитку спеціальності. Викладач дисципліни, К. Діса, під час зустрічі із ЕГ зазначила, що в рамках курсу здобувачі отримують завдання щодо написання науково-популярних текстів. Кращі матеріали рекомендуються до подання в “Україна Модерна”. Здобувачі та випускники ОНП під час зустрічі з ЕГ продемонстрували високий рівень задоволеності практичною підготовкою на програмі.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Формування soft skills відбувається в процесі навчання, зокрема, через вивчення обов’язкових освітніх компонентів та під час практичної підготовки. Навички комунікації, здатність вести дискусії, представляти та аргументувати свою позицію здобуваються в рамках усіх обов’язкових ОК даної ОНП. Вагомою навичкою, яку здобувають студенти ОНП, є здатність здійснювати комунікацію та представляти результати своєї дослідницької діяльності англійською мовою. Більшість ОК програми також забезпечують набуття навичок застосування сучасних цифрових інструментів і технологій пошуку. Освітні компоненти програми спрямовані на розвиток вміння застосовувати набути теоретичні знання на практиці. Формування та розвиток soft skills у здобувачів відбувається в першу чергу через застосування відповідних форм та методів навчання в рамках окремих ОК. Наприклад, у рамках засвоєння таких дисциплін як “Актуальні проблеми Всесвітньої історії”, “Методологія історичної науки” проводиться робота з різними типами джерел (мемуарами, офіційними документами, візуальними джерелами), що сприяє розвитку критичного мислення. Під час вивчення ОК “Історія історичної науки” здобувачі беруть участь у дискусіях в рамках тематичних диспутів. Навики командної роботи розвиває ОК “Науково-дослідний семінар”, який передбачає підготовку здобувачами групових презентацій. Набуття навичок критичного мислення, комунікації, проведення самостійного дослідження та академічного письма, у тому числі англійською мовою, підтвердили самі випускники та роботодавці, в установах яких працюють випускники даної ОНП. Випускники програми підкреслили, що особливо важливими для них у подальшому професійному розвитку стали такі набути soft skills: навички критичного аналізу матеріалу, вміння проведення дискусій, здатність до узагальнення тощо.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт для ОНП відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг ОНП в межах визначених нормативними документами норм: 1 кредит ЄКТС - 30 год. На самостійну роботу передбачено не більше $\frac{2}{3}$ і не менше $\frac{1}{3}$ часу. Тижневе аудиторне навантаження здобувачів - 18 годин. Загальний обсяг навантаження на ОНП згідно з навчальним планом - 3600 годин. З них 600 годин передбачено на підготовку магістерської роботи. Графік-календар освітнього процесу передбачає 2 семестри по 15 навчальних тижнів (включно з тижнем самостійної роботи), додатковий період весняного семестру – 7 тижнів, 2 екзаменаційні сесії по 2 тижні і канікули. Тривалість весняного семестру на 2022-2023 академічний рік становить 13 тижнів (наказ № 277 від 15.07.2022 р.). Загальне навантаження кожного ОК продемонстроване в силабусах дисциплін. Зокрема, здобувачі мають можливість ознайомитися з розподілом аудиторних годин та годин для самостійної роботи. На початку курсу викладач повідомляє здобувача про обсяг матеріалів, які необхідно опрацювати під час опанування дисципліни. Задля моніторингу реального обсягу навантаження здобувачів на ОНП в опитування студентів щодо якості викладання введено запитання: “Скільки годин на тиждень Ви витрачали на підготовку до занять з цієї дисципліни?”. Під час зустрічі з ЕГ здобувачі не скаржилися на обсяг фактичного навантаження в рамках ОНП. В умовах воєнного стану було здійснено заходи для зменшення фактичного навантаження на здобувачів (витяг з протоколу засідання кафедри №3 від 21.03.2022 р., наданий на запити ЕГ та завантажений в систему NAQA). Обсяг ОНП та її окремих компонентів повною мірою відбиває фактичне навантаження здобувачів та відповідає досягненню цілей і програмних результатів навчання.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Навчання за дуальною формою освіти на ОНП не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильною стороною програми є акцентування змісту ОНП та окремих освітніх компонентів на теоретико-методологічній підготовці здобувачів та розвитку soft skills. Роботодавці та випускники програми на зустрічах з ЕГ підтвердили, що структура та зміст ОНП забезпечують здобувачів необхідними фаховими компетентностями.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Недоліком ОНП є наявність в програмі так званих дисциплін “за вибором кафедри”. ЕГ рекомендує керівництву програми внести відповідні зміни в програму з 2023-2024 академічного року та перенести дисципліни “Історія Центрально-Східної Європи (1989-2007 рр.)”, “Польща в історії, культурі та літературі”, “Історія польсько-українських взаємин у XX ст.” з вибіркової частини до обов’язкових навчальних дисциплін або ж відмовитися від практики обов’язкового вибору даних ОК здобувачами, які беруть участь у спільній Варшавській програмі, залишивши можливість вільного вибору студентам.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Враховуючи те, що керівництво програми запевнило ЕГ, що планує усунути окреслений вище недолік ОНП, експертна група оцінює критерій 2 як такий, що має рівень відповідності В.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за ОНП оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу (<https://bit.ly/3VomXwX>). Зміст правил прийому є чітким та зрозумілим для майбутніх вступників; правила містять перелік необхідних документів, порядок та терміни їхнього подання. На офіційному ресурсі закладу подано інформацію про обсяг конкурсних пропозицій, стипендіальні можливості, відповіді на поширені запитання, які можуть виникнути в абітурієнтів, тощо. Програма фахового вступного випробування на ОНП містить чіткі критерії оцінювання, розподіл балів за відповіді на питання. У програмі, яка була затверджена у травні 2022 р., також міститься алгоритм проведення дистанційного випробування на платформі Microsoft Teams із чіткими правилами. Правила прийому не містять дискримінаційних положень та визначаються особливостями отримання кваліфікації.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Особливості ОНП в першу чергу відображені у програмі фахового вступного випробування (<https://bit.ly/3uGYkjJ>), яка складається із трьох складових: питання з історії України, всесвітньої історії та представлення проблематики та основних джерел обраної потенційної теми магістерського дослідження. На оцінювання третьої складової іспиту виділено 80 балів із 200, що демонструє важливість дослідницької складової у випробуванні. Питання 1 та 2 в екзаменаційному білеті спрямовані на визначення фахових компетентностей, теоретичних та практичних знань з таких базових дисциплін: “Історія України” та “Історія України XX ст.”, “Історія Габсбурзької монархії”, “Історія Речі Посполитої”, “Історія західної цивілізації”; “Новітня історія Європи”, “Вступ до історії”, “Українська та зарубіжна історіографія”. Кожне з питань оцінюється у 60 балів (Програма фахового вступного випробування для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 032 “Історія та археологія” (галузь знань: 03 “Гуманітарні науки”; освітньо-наукова програма: “Історія” від 15 травня 2022 року, сторінка 2). Як було підтверджено на зустрічі з науковими керівниками, усі складові фахового вступного випробування з освітньо-наукової програми спрямовані значним чином не лише на визначення фахових компетентностей та теоретичних знань, але й на з’ясування рівня готовності вступників до написання дослідницької праці. Зокрема, питання формулюються таким чином, щоб оцінити рівень начитаності абітурієнта, обізнаності з історіографією проблематики. Під час представлення проблематики теми власного дослідження, яку вступник обрав для свого потенційного магістерського дослідження, презентується методологія, яку здобувач планує використовувати, обізнаність із джерельною базою, власне бачення питання тощо. Програма вступного випробування переглядається щороку та подається на затвердження Приймальною комісією за

три місяці до початку прийому документів відповідно до Положення про Приймальну комісію (<https://vstup.ukma.edu.ua/official-documents/selection-committee>)

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах, визначена “Положенням про порядок участі у програмах міжнародної академічної мобільності здобувачів вищої освіти НаУКМА”, нова редакція якого була затверджена у вересні 2020 року (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normatyvna-baza-naukma/19-mizhnarodna-diialnist). Документ чітко та зрозуміло описує відповідну процедуру та доступний на офіційному веб-сайті університету. Визнання та перезарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти врегульовує розділ 5 Положення. У березні 2022 року у ЗВО прийнято “Тимчасовий спрощений порядок оформлення академічної мобільності здобувачів освіти НаУКМА та визнання у НаУКМА результатів навчання, здобутих через неформальну та інформальну освіту, в умовах воєнного стану”. На ОНП не виникало труднощів щодо визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти. П'ятьом здобувачкам ОНП, що брали участь у програмах кредитної мобільності Erasmus+ (С.Дяченко, О.Оберенко, Г. Клименко (Центрально-Європейський університет), О. Сафонава (Університет Глазго), В. Нечипорук (Університет імені Фрідріха Шиллера) та ще здобувачам програми, які навчалися на спільній з Варшавським університетом програмі (А.Ісаєвій, Н. Дерев'янюк, Г.Клименко, І.Назаренко, В.Нечипорук, О.Оберенко, Є.Пянковій, А.Распутній, О.Сафоновій, В.Сичу, М.Снігірю, М.Федею, О.Хмельовському) в рамках спільної програми обох закладів було перезараховано кредити. Додатково інформація щодо міжнародної академічної мобільності розміщена на сайті Міжнародного відділу НаУКМА: <https://dfc.ukma.edu.ua/>. Зокрема, здобувачі мають можливість ознайомитися із актуальними програмами мобільності: <https://dfc.ukma.edu.ua/going-from-naukma/mobility-programs/students-bachelor-master/actual-programs>

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, врегульовано “Положенням про порядок та процедуру визнання в НаУКМА результатів навчання, отриманих через неформальну або інформальну освіту” (<https://bit.ly/3Ху91m0>) та “Тимчасовим спрощеним порядком оформлення академічної мобільності здобувачів освіти НаУКМА та визнання у НаУКМА результатів навчання, здобутих через неформальну та інформальну освіту, в умовах воєнного стану” (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normatyvna-baza-naukma/19-mizhnarodna-diialnist). Положення визначає максимальні обсяги результатів навчання, які можуть бути визнані для рівня вищої освіти “магістр” - 6 кредитів, документи та термін їхніх подань для проведення перезарахування, алгоритм дій та процедуру оскарження у випадку відмови. Максимальний обсяг визнаних результатів навчання та термін подання заяви на час дії воєнного стану не застосовується відповідно до п. 13 Тимчасового порядку. Практики застосування дії “Положення про порядок та процедуру визнання в НаУКМА результатів навчання, отриманих через неформальну або інформальну освіту” на ОНП “Історія” не було. Двоє здобувачів програми під час зустрічі з ЕГ зазначили, що мають досвід неформальної освіти на платформі Coursera, оскільки мали безкоштовний доступ до багатьох курсів після початку пандемії і активно користувалися такою можливістю також після початку повномасштабної війни. Одна із здобувачок зазначила, що університет заохочував подібну практику серед студентів. Один із здобувачів проходив на Coursera курс “English in Journalism” від Массачусетського університету, проте він не звертався щодо визнання отриманих результатів навчання, оскільки скористався даною можливістю як способом “вдосконалити свої навички і зрозуміти щось нове” і “слухав його виключно для себе”.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

На ОНП активно використовується практика визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах в рамках кредитної мобільності, зокрема, як учасників спільної програми з Варшавським університетом. Програма фахового вступного іспиту зорієнтована на визначення рівня готовності вступників до написання якісної дослідницької праці в рамках навчання на ОНП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Оскільки практики застосування дії “Положення про порядок та процедуру визнання в НаУКМА результатів навчання, отриманих через неформальну або інформальну освіту” на ОНП “Історія” не було, рекомендовано активніше поширювати серед здобувачів інформацію щодо можливості визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Абітурієнти мають доступ до зрозумілої, чіткої, лаконічної та повної інформації про правила прийому на ОНП. Вся необхідна абітурієнтам інформація розміщена на офіційному сайті закладу. Програма фахового вступного іспиту враховує особливості ОНП та є ефективним способом для формування кваліфікованого та мотивованого контингенту для навчання на даній ОНП. В закладі розроблені ефективні процедури визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах, неформальній та інформальній освіті. Зокрема, ці процедури були адаптовані під умови воєнного стану у березні 2022 р., запровадивши тимчасову спрощену процедуру. ОНП має ефективний досвід визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах в рамках програм кредитної мобільності Erasmus+ та спільної програми з Варшавським університетом.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Основні організаційні аспекти регулюються Положенням про організацію освітнього процесу в НаУКМА (пункт 6. <https://bit.ly/3GPPzgr>). З урахуванням епідемії COVID-19 та запровадження воєнного стану у зв'язку з повномасштабним вторгненням РФ, було додатково прийнято положення/порядок, що регулюють дистанційний формат навчання, синхронні та асинхронні форми роботи тощо (наказ № 107 від 01.03.2021; наказ № 138 від 29.03.2022; наказ № 404 від 13.10.2022; наказ № 447 від 25.11.2022 <http://surl.li/elvwf>). На практиці викладачі ОНП звертають увагу на студентоцентроване та проблемноорієнтоване навчання, котре реалізовується через різний навчальний інструментарій. Форми та методи навчання, які використовуються на ОНП, відображено у силабусах навчальних дисциплін та у Таблиці з відомостей СО: групові та індивідуальні дослідницькі проекти, критичні рефлексії/рецензії на історіографічні та джерелознавчі роботи, дискусії на семінарах та круглих столах, створення блогу чи екскурсій з public history тощо. Досягнення програмних результатів навчання, поряд із застосуванням вищезгаданих традиційних методів, забезпечується також застосуванням інноваційних, інтерактивних та проєктних методів навчання. Ті чи інші форми і методи навчання визначаються специфікою конкретної навчальної дисципліни, програмними результатами навчання, досягнення яких передбачає ОНП. На думку ЕГ, вищезазначені набори уможливають досягнення цілей та програмних результатів навчання, заявлених в ОНП. Реалізація студентоцентрованого підходу передбачає повагу до різноманітності потреб здобувачів і здійснюється через формування здобувачами своєї індивідуальної освітньої траєкторії шляхом вибору дисциплін з різних напрямків, врахування тематики наукових інтересів та потенціалу майбутньої кваліфікаційної роботи. На відеоконференціях з різними групами учасників освітнього процесу ЕГ пересвідчилася у дотриманні принципів академічної свободи як щодо НПП (право на вільний вибір форм і методів навчання та викладання, формування змісту дисциплін, переліку літератури тощо), так і щодо здобувачів вищої освіти (право на вибір дисциплін, тематики індивідуальних завдань, можливості апеляції, вибір наукового керівника, тематики магістерського дослідження). Згідно з останніми результатами загальноуніверситетського опитування здобувачів ОНП (осінь 2022 р., завантажені у систему NAQA на запит), здобувачі задоволені якістю курсів (оцінка 4,4 з 5), проведенням лекційних та семінарських занять з використанням інтерактивних форм та у атмосфері взаємоповаги (оцінка 4,7 з 5).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Основна інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання надається через силабуси навчальних дисциплін, котрі доступні на сайті НаУКМА у розділі “Інформаційний пакет ЄКТС” (<https://bit.ly/3uIA2Go>). На сторінці кафедри історії у вкладці “Анотація курсів - Магістерські освітньо-наукові програми” розміщені у постійному доступі короткі описи блоків нормативних та вибіркового навчальних дисциплін (<https://bit.ly/3FoFVNo>). На відеоконференції зі здобувачами останні підтвердили наявність як інформації на офіційному веб-сайті НаУКМА, так і на платформі дистанційного навчання DistEdu. На початку вивчення навчальної дисципліни, викладачі надають основну інформацію щодо цілей, змісту, очікуваних

результатів, порядку та критеріїв оцінювання, дотримання академічної доброчесності тощо. Щодо вибіркових дисциплін – перед записом через систему автоматичного запису (САЗ), здобувачі ознайомлюються з переліком дисциплін онлайн. За свідченнями магістрантів, під час очної форми навчання кафедра влаштувала презентацію вибіркових дисциплін, де здобувачі могли почути також необхідну інформацію та задати питання НПП. Особливості дистанційного навчання також розширюють можливості оприлюднення інформації – кожен викладач розміщує на сторінці навчальної дисципліни силабус та необхідні матеріали для навчання, які є доступними для здобувачів у будь який час, що і було презентовано ЕГ в рамках огляду матеріально-технічного забезпечення ОНП. Загалом відповідна інформація у силабусах подана у чіткій та доступній формі, достатньо структурована та лаконічна.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Реалізація ОНП відбувається за поєднання навчання і досліджень. Важливим складником навчального плану ОНП є відповідні ОК: “Методологія наукових досліджень”, “Науково-дослідний семінар”, “Методологічний практикум”, “Магістерська робота”. Окрім того, інші ОК та ВК зорієнтовані на допомогу здобувачам у реалізації свого наукового дослідження. Відповідно до діючого стандарту вищої освіти за спеціальністю 032 “Історія та археологія” для другого (магістерського) рівня вищої освіти, в ОНП “Історія” цілком забезпечена науково-дослідницька складова. У НаУКМА створено добрі умови для публікаційної активності та апробації результатів дослідження здобувачів - фаховий журнал “Наукові записки НаУКМА. Історичні науки», категорія “Б” (<http://nrph.ukma.edu.ua/>, <http://pfv.ukrintei.ua/view/5b1925e37847426a2doab7da>), щорічні конференції для молодих науковців “Досліджуючи минуле”. На відеоконференції зі здобувачами, Д. Антонок та О. Красінько підтвердили свою участь у 5-й конференції “Досліджуючи минуле. Людина в доіндустріальну епоху” (<https://bit.ly/3uJQCFA>). Також О. Красінько розказала, як стала одним із співorganizatorів тижневого фестивалю “300 хвилин про Сковороду” та звернула увагу, що кафедра та університет підтримали здобувачів на цьому заході – серед запрошених лекторів були викладачі кафедри (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/news/5155-300-khvilin-pro-skovorodu-kamernij-festival>). Здобувач В. Пилипенко повідомив, що його роботу було опубліковано в онлайн-виданні з публічної історії “Історична правда” і те, що у колег є можливість публікуватися у часописі “Україна модерна”. На зустрічі з НПП та науковими керівниками викладачі підтвердили, що якісні та ґрунтовні індивідуальні роботи здобувачів рекомендуються ними для публікації у наукових, науково-популярних виданнях.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Перша версія ОНП була розроблена у 2016 р. і оновлена у 2022 р. у зв'язку з введенням стандарту вищої освіти за спеціальністю 032 “Історія та археологія” для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Основні оновлення змісту навчальних дисциплін відбувалися відповідно “Методичних рекомендацій щодо розробки силабусів навчальних дисциплін” (Додаток 2 до наказ НаУКМА № 7 від 09.01.2019 <http://surl.li/emdro>). На зустрічі з НПП викладачі пояснили експертам, що намагаються за потребою регулярного оновлювати наповнення силабусів – це може бути пов'язано з їхньою участю у дослідницьких, міжнародних наукових та освітніх проєктах. Такі оновлення змісту можна простежити також за включенням до переліку рекомендованих публікацій сучасної наукової літератури, як це, зокрема, зроблено для навчальних дисциплін “Історія СРСР: історіографічні дискусії”, “Методологія наукових досліджень”, “Проблеми імперії в нові часи”, “Проблеми соціорелігійної історії в Україні XVI-XX ст. ”, “Історія історичної науки” та вибіркових компонентів. Разом із цим, ОК “Науково-дослідний семінар” має досить обмежену інформацію про дисципліну, що опублікована на сайті (<https://www.ukma.edu.ua/courses/ects/curricula/description.php?code=278065>). Попередня версія силабусу (2017 р., завантажено у систему NAQA на запит) має в переліку рекомендованої літератури позиції, датовані не раніше за 2014 р. Ще один ОК, “Методологічний практикум” - і на сайті, і в попередній версії (2019 р., завантажено у систему NAQA на запит) має в переліку позиції, датовані не раніше 2007/2008 р. Викладачі мають публікації, дотичні до тих дисциплін, які викладають; більше того, вони виходять із тематики їхніх наукових зацікавлень (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/osvita/fakulteti/fgn/kafedra-istoriji>). Проте, тільки частина викладачів (зокрема, Н. Яковенко, Н. Шліхта, М. Яременко, К. Гломозда, О. Гнатюк, Т. Григор'єва, І. Тесленко) використовують власні наукові публікації як рекомендовані праці. У зв'язку з цим, при оновленні силабусів рекомендується включити наукові напрацювання викладачів за останні роки.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Одним із напрямків стратегічного розвитку НаУКМА визначається міжнародність. Для якісного розвитку інтернаціоналізації прописані наступні кроки - запровадження програми “Інтернаціоналізація студентської громади НаУКМА вдома” шляхом залучення іноземних студентів за програмами академічної мобільності, обмінів тощо; підтримка викладачів НаУКМА щодо методів викладання у “international classroom”; розроблення концепту англомовного викладання окремих дисциплін у межах україномовних програм; забезпечення методичної підтримки викладачів з метою розвитку англомовного викладання та обміну досвідом (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/stratehiia-rozvytku>). Також при Вченій раді НаУКМА

створено Комітет з інтернаціоналізації – проте відсутня інформація щодо його складу та діяльності на офіційному веб-сайті університету. Протягом спілкування з усіма учасниками освітнього процесу та вивчення додаткових документів, експерти пересвідчилися у забезпеченні викладачів та здобувачів можливостями міжнародної співпраці та обміну досвідом з іноземними інституціями та колегами (таблиці міжнародного стажування здобувачів ОНП та викладачів кафедри історії, завантажені у систему NAQA на запит). Ще однією особливістю для здобувачів ОНП “Історія” є можливість навчання на спільній програмі з Варшавським університетом “Історія ЦСЕ”, координаторкою якої є О. Гнатюк. Під час резервної зустрічі ЕГ з’ясувала, що 2 здобувачів 1 р. н., В. Пилипенко та Б. Петцюк, готуються до вступу на вищезгадану програму. Здобувачі освіти та науково-педагогічні працівники мають безкоштовний доступ до міжнародних інформаційних ресурсів та баз даних (на базі бібліотеки НаУКМА). У контексті освітньої діяльності привертає увагу наявність іншомовної літератури (англійська, польська) у переліках джерел та літератури силабусів.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Сильними сторонами є: тісний взаємозв’язок навчальних дисциплін ОНП з сферами наукових інтересів НПП; активна міжнародна діяльність університету; можливість для здобувачів ОНП “Історія” навчатися на спільній програмі з Варшавським університетом “Історія ЦСЕ”; сприятливі умови для публікаційної активності здобувачів у авторитетних наукових виданнях.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Перелічені вище сильні сторони та позитивні практики великою мірою можна вважати взірцевими, а слабких сторін не виявлено, що і обумовлює рівень відповідності А.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Контрольні заходи та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за ОНП розробляються відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в НаУКМА (розділ 7, <https://bit.ly/3GPP3gr>), Положення про рейтингову систему оцінювання знань та компетентностей здобувачів вищої освіти НаУКМА (<https://bit.ly/3ELaRHv>), Положення про критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в НаУКМА (<http://surl.li/elwfr>) та представлені у силабусах, складниками котрих є відповідні блоки про форми контролю та критерії оцінювання. Як зазначали здобувачі під час відеоконференції, критерії та вимоги оприлюднюються заздалегідь. Критерії оцінювання загалом є вимірюваними та зрозумілими й відповідають гуманітарному характеру дисциплін, що вивчаються. Згідно з останніми результатами загальноуніверситетського опитування здобувачів ОНП (осінь 2022 р., завантажені у систему NAQA на запит), оцінювання відповідало зрозумілим критеріям, як передбачено у силабусах (оцінка 4,4 з 5). Відповідно до ОНП, основними формами підсумкового контролю є залік, екзамен, тези з освітньої компоненти. Поточний контроль передбачає оцінювання активності здобувачів на практичних заняттях, презентації та захисту їхніх індивідуальних робіт, участі у дискусіях. Методика проведення підсумкового контролю (усно, письмово, тестування тощо), структура екзаменаційних завдань з кожної дисципліни визначається відповідною кафедрою. На думку ЕГ, контрольні заходи дозволяють встановити ступінь досягнення здобувачем вищої освіти програмних результатів навчання.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Основною формою атестації здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти визначено публічних захист кваліфікаційної роботи, що відповідає вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю 032 “Історія та археологія” для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Вимоги щодо написання та захисту магістерської роботи визначаються у “Положенні про кваліфікаційну/магістерську роботу студента НаУКМА” (<https://bit.ly/3gwa0aD>) та положенні “Про академічну доброчесність здобувачів освіти НаУКМА” (<https://bit.ly/3tXf4mi>). З урахуванням умов воєнного стану, у НаУКМА було додатково встановлено тимчасові правила атестації (<https://bit.ly/3tV4Nr3>), що дозволили шляхом дистанційної форми навчання захищати всім здобувачам університету їхні кваліфікаційні роботи та складати атестаційні іспити.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об’єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в НаУКМА (розділ 7, <https://bit.ly/3GPP3gr>), Положення про рейтингову систему оцінювання знань та компетентностей здобувачів вищої освіти НаУКМА (<https://bit.ly/3ELaRHv>), у НаУКМА розроблені процедура повторного перескладання семестрового контролю, порядок оскарження результатів проведення контрольних заходів, повторного проходження контрольних заходів. До складу комісії, якій перескладають навчальну дисципліну, входить зав. кафедри та два викладача, один з яких читав дисципліну. До складу Екзаменаційної комісії запрошують зовнішнього експерта (розділ 6 <https://bit.ly/3Nh7xqm>), наприклад у 2021-2022 н. р. головою Екзаменаційної комісії був д.і.н., професор кафедри історії України ПНПУ імені В. Г. Короленка Ю. Волошин. Вищезгадані процедури забезпечують об’єктивність екзаменаторів. Випадків повторного проходження контрольних заходів на ОНП не було. Ситуацій, які б вказували на конфлікт інтересів, під час реалізації ОНП не зафіксовано. Випадків оскаржень чи конфліктних ситуацій на даній ОНП не зафіксовано. Під час відеозустрічі здобувачі вищої освіти наголошували на тому, що більшість з них співпрацюють із викладачами та кафедрами ще починаючи з бакалаврату. Здобувачі уточнили, що інформацію щодо оскарження результатів можна побачити в силабусах; кафедра повідомляє про можливість такого оскарження під час обговорення організаційних питань; самі викладачі на початку викладання дисципліни також повідомляють про таку можливість. Під час інтерв’ю зі здобувачами присутні зазначали, що у випадку конфлікту між здобувачем та викладачем, здобувачі можуть звернутися до завкафедри або деканату, також про таку ситуацію можна повідомити через опитування Центру забезпечення якості освіти НаУКМА.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

НаУКМА якісно реалізує політику дотримання академічної доброчесності, імплементувавши відповідні стандарти і процедури. Інституційно відповідний аспект регламентується Кодексом етики НаУКМА (<http://bit.ly/3imBkUo>), Положенням про академічну доброчесність здобувачів освіти НаУКМА (<https://bit.ly/3tXf4mi>) та Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти НаУКМА (<https://bit.ly/3Nh7xqm>). Центральним органом, що забезпечує контроль за дотриманням принципів академічної доброчесності у ЗВО, є Комітет з етики НаУКМА – положення про комітет наразі перебуває на стадії розробки. Більшість питань наразі вирішує Апеляційна комісія з питань академічної доброчесності (розділ 6 <https://bit.ly/3tXf4mi>). Під час опрацювання додаткових документів, отриманих на запит ЕГ, експерти пересвідчилися, що всі силабуси навчальних дисциплін мають як необхідну складову пункт про дотримання принципів академічної доброчесності при виконанні завдань. Всі особи, що набули статус здобувача освіти в НаУКМА, складають присягу і беруть на себе зобов’язання щодо дотримання академічної доброчесності (<https://bit.ly/3tXf4mi>). Вищезгадана інформація була підтверджена у ході відеоконференції з адміністрацією, здобувачами та гарантом ОНП. Проте, в ході зустрічі зі студентським активом, члени останнього не змогли пригадати заходів з популяризації академічної доброчесності, окрім наявності ОК “Вступ до могилянських студій” (для бакалаврів 1 р. н.) та інформації в силабусах. Перевірку робіт на наявність академічного плагіату здійснює Центр забезпечення якості освіти. Кваліфікаційні роботи здобувачів перевіряються на плагіат відповідно до діючого Положення (<https://bit.ly/3ucjV4o>). Наразі ЗВО використовує антиплагіатну систему Unicheck. Під час відеоконференції з адміністративним персоналом, провідний спеціаліст Центру ЗЯО Волкова Г. М. зазначила, що йдуть перемовини щодо підписання контракту зі StrikePlagiarism. Також було зазначено, що Кодекс етики НаУКМА буде доопрацьовуватися для врахування відповідальності за порушення академічної доброчесності з боку всіх учасників освітнього процесу. НаУКМА долучався до Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) та Ініціативи академічної доброчесності та якості освіти Academic IQ. Було реалізовано ініціативи, спрямовані на формування академічної доброчесності у НПП: проведено Міжнародну конференцію “Академічна доброчесність: практичний вимір” (НаУКМА, 11-12.04.2019 р.) (<https://saiup.org.ua/konferentsiya-20191/>); “Академічна доброчесність: онлайн-курс для викладачів” (<http://surl.li/anjac>), де лекторами стали представники ЗВО, в тому числі і гарант ОНП Н. Шліхта. Крім того, гарант ОНП з 2015 р. співпрацює з проектами SAIUP та

Academic IQ. У межах цієї співпраці було опубліковано низку навчально-методичних праць й організовано виступи з питань формування культури академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильними сторонами у контексті критерію 5 є усталені практики запобігання та виявлення плагіату із використанням сертифікованих програм, побутування культури академічної доброчесності та неконфліктного середовища.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабких сторін та недоліків не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Зразковий характер відповідності критерію 5 обумовлений наявністю всіх процедур проходження контрольних заходів, розробленими критеріями оцінювання здобувачів вищої освіти та ефективними практиками забезпечення академічної доброчесності. Загальна інформаційна політика ЗВО сприяє формуванню культури якості серед здобувачів. Викладачі ОНП та університет мають досвід участі у масштабних міжнародних проєктах зі сприяння академічній доброчесності та впровадження елементів забезпечення якості освіти в освітній процес.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Викладачі, задіяні до реалізації ОНП, користуються заслуженим авторитетом серед як вітчизняних, так і закордонних гуманітаріїв, мають високу освітню та професійну кваліфікацію, в чому члени ЕГ могли додатково пересвідчитись під час роботи з відомостями СО, інформацією з офіційного веб-сайту та під час проведених відеоконференцій. Викладання дисциплін ОНП забезпечують 5 докторів наук та 7 кандидатів наук, які мають багатий досвід науково-педагогічної роботи та частина з яких належить до випускників НаУКМА. Високу кваліфікацію НПП підтверджують не тільки наукові ступені та вчені звання, але й наявність численних фахових (статей і монографій) та наукометричних публікацій, дотичних до навчальних дисциплін, які викладають, участь в наукових конференціях, в роботі редколегій рецензованих наукових часописів тощо (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/osvita/fakulteti/fgn/kafedra-istoriji>). Зокрема, д.і.н., професор Н. Яковенко – заслужений діяч науки і техніки України, засновник і багаторічний керівник Школи досліджень соціальної та культурної історії України XVI–XVII ст., автор чисельних наукових і науково-методичних публікацій, у тому числі спеціалізованого посібника про засади історичного дослідження (Яковенко Н. Вступ до історії. Київ: Критика, 2007). Д.і.н., доцент В. Маслійчук - автор 160 наукових та науково-методичних робіт з проблематики історії ранньомодерної України, жіночої історії, мікроісторії, історії понять й історіографічних проблем; з 2012 р. - засновник і головний редактор українського наукового історичного веб-порталу Historians.in.ua. Д.і.н., професор М. Яременко - автор понад 150 наукових і науково-методичних праць з проблематики церковної та соціорелігійної історії, освіти та освіченості, релігійної культури України XVII–XIX ст.; головний редактор міждисциплінарного журналу “Київська Академія» (категорія “Б”); з 2019 р. – член редколегії наукового щорічника “Історія релігій в Україні» (категорія “Б»); з 2018 р. і донині – член Науково-методичної та Наукової ради Національного музею історії України. Завідувач кафедри історії, доктор філософії в галузі історії, професор Н. Шліхта - автор близько 50 наукових і науково-методичних праць з проблематики соціорелігійної історії України XX ст., радянської історії, історіографічних питань, з яких 10 статей опубліковані у виданнях, що входять до наукометричних баз даних Scopus і Web of Science; з червня 2019 р. - заступниця голови підкомісії 032 “Історія та археологія” Науково-методичній комісії з гуманітарних наук та богослів'я МОН України, співрозробник стандартів вищої освіти зі спеціальності 032 “Історія та археологія» для першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти; автор низки

розробок з методики академічного письма та академічної доброчесності, викладання у середній та вищій школі, учасниця багатьох міжнародних наукових заходів.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Під час відеоконференції з представниками допоміжних підрозділів, начальник Відділу кадрів та роботи з персоналом Т. Полторак підтвердила, що конкурсний відбір штатних НПП регулюється “Положенням про порядок обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників НаУКМА» (<https://bit.ly/3AUdDsR>) і проходить у декілька етапів (кафедра, факультет, вчені ради). Було зазначено, що результати загальноуніверситетського опитування щодо якості викладання навчальних дисциплін також враховуються на початкових етапах конкурсного добору (на засіданні кафедри). Процедура відбору є прозорою і дає можливість забезпечити кадровий склад з високим рівнем академічної та професійної кваліфікації для успішної реалізації ОНП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

НаУКМА залучає представників роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу шляхом їх запрошення до викладання ВК та гостьових дисциплін, керівництва магістерськими роботами, членства в Екзаменаційних комісіях, участі у обговореннях проєкту ОНП, в рецензуванні, спільних наукових заходах, публікаціях тощо. У ході роботи з додатковими документами, що були надіслані на запит та завантажені в систему NAQA, ЕГ пересвідчилась у залученні роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. Йдеться, зокрема, про Інститут історії України НАН України (д.і.н., проф. В. Шандра, к.і.н. В. Скальський), Музей історії Києва (к.і.н. О. Хом'як, випускниця магістратури), державну установу «Український інститут» (к.і.н. О. Гайдай, випускниця магістратури), архівну установу (к.і.н., с.н.с. О. Бажан), українські ЗВО (д.і.н., проф. Ю. Волошин, д.і.н. проф. О. Коляструк, д.і.н. проф. Л. Зашкільняк, к.і.н., доц. Р. Любавський). На відеоконференції експерти отримали від присутніх роботодавців схвальні відгуки щодо якості освітнього процесу, викладання та кваліфікації випускників ОНП, які відповідають запитам ринку праці.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

На ОНП “Історія” є 2 нормативні навчальні дисципліни, на які для викладання запрошуються зовнішні експерти: “Актуальні проблеми Всесвітньої історії” та “Методологія історичної науки”. Низку вибіркового дисциплін викладають згадані у підкритерії 6.3 представники роботодавців.: д.і.н., проф. В. Шандра – “Бюрократичний апарат Російської імперії”, к.і.н., доц. О. Бажан – “Демократизація Центрально-Східної Європи» і “Українська еміграція та діаспора”, к.і.н. ст.викл. О. Хом'як – “Друга світова війна в історичній пам'яті та політиці історії”, к.і.н. О. Гайдай – “Політика пам'яті: конструювання рецепцій”, к.і.н. В. Скальський – “Українська революція, 1917-1921 рр.» (силабуси завантажено у систему NAQA на запит). На спільній навчальній програмі “Історія Центрально-Східної Європи” також залучаються викладачі з Варшавського університету та інших іноземних інституцій. Зокрема, проф. О. Гнатюк викладає такі навчальні дисципліни “Історія польсько-українських взаємин у ХХ ст. ”, “Історія Центрально-Східної Європи (1989-2020) ”, “Польща в історії, культурі та літературі”.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Професійному розвитку НПП в НаУКМА приділяється велика увага. Відповідні аспекти регулюються Концепцією професійного розвитку науково-педагогічних та педагогічних працівників НаУКМА (<https://bit.ly/3gtC6hS>), “Положенням про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних та науково-педагогічних працівників НаУКМА” (<https://bit.ly/3VBUqEq>). Під час спілкування з НПП та адміністративним персоналом, ЕГ підтвердило інформацію відомостей СО щодо надання різних можливостей для викладачів щодо сприяння їхньому професійному розвитку. Зокрема, підтвердженням цього є таблиця міжнародної мобільності викладачів кафедри історії України (завантажено у систему NAQA на запит). Відповідні програми можуть виконуватися за рахунок грантів або коштом благодійних фондів. У НаУКМА діє “Програма професійного розвитку науково-педагогічних та педагогічних працівників НаУКМА” (<https://bit.ly/3EV6lWT>). Наразі в університеті питаннями підвищення кваліфікації та професійного розвитку займається Центр забезпечення якості освіти (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/osvita/quality-edu>). На відеоконференціях з гарантом ОНП та викладачами ЕГ пересвідчилась у додаткових можливостях підтримки професійного (наукового) розвитку НПП – зокрема, існування конкурсу імені П. Могили, матеріальної підтримки за міжнародні наукові публікації в індексованих виданнях.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Центром забезпечення якості освіти НаУКМА з 2018 р проводилися конференції викладацької майстерності для викладачів (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/osvita/quality-edu>). Для стимулювання розвитку викладацької майстерності у НаУКМА запроваджено конкурс на здобуття премії «Викладач року» (<https://bit.ly/3ieeY7u>), лауреатами якого ставали викладачі ОНП «Історія» Н. Шліхта та М. Яременко. За період використання дистанційних форм навчання, Центр електронної освіти спільно з Центром забезпечення якості освіти проводять навчальні модулі щодо удосконалення можливостей співробітників у використанні різних електронних платформ. Зокрема, за словами керівника Центру електронної освіти О. Подденежного, на поточний навчальний семестр заплановано 5 модулів для покращення цифрових компетентностей викладачів. НПП активно використовують можливості розвитку викладацької майстерності через наукові стажування, мобільність до університетів ЄС за рахунок грантів тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити високий рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми. ОНП має потужний кадровий потенціал, що забезпечує її реалізацію. ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів через наявність власних програм підвищення кваліфікації та допомагає у пошуку та участі в іноземних програмах стажування; стимулює розвиток викладацької майстерності шляхом преміювання та впровадження конкурсів. Поширена практика прийняття на роботу власних випускників. Має місце активне залучення роботодавців до участі у освітньому процесі за ОНП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони та недоліки не виявлені.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Перелічені вище сильні сторони та позитивні практики великою мірою можна вважати взірцевими, а слабких сторін і недоліків не виявлено, що і обумовлює рівень відповідності А.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Матеріально-технічні ресурси, які використовуються для реалізації ОНП, знаходяться на належному рівні. Фінансові ресурси ОНП формуються за рахунок бюджетних і позабюджетних коштів - грантів, благодійних внесків тощо, що підтвердив під час зустрічі Юрій Зорін, головний бухгалтер НаУКМА. Наталія Шліхта, гарант ОНП, підкреслила, що університет щорічно оновлює матеріально-технічні ресурси кафедри історії. Навчальний процес відбувається в аудиторіях корпусу № 5, Центру польських і європейських студій імені Єжи Гедройця та науково-дослідного центру «Спадщина Києво-Могилянської Академії». В науково-дослідному Центрі знаходиться і спеціальна бібліотека кафедри історії. При огляді матеріально-технічної бази Тетяна Чорна, директор бібліотеки НаУКМА, підтвердила можливості університетської бібліотечної мережі, з центром у Бібліотеці Антоновичів (<https://library.ukma.edu.ua>). Під час повномасштабної війни читальні зали облаштовані як пункти незламності. Перевагою при користуванні фондovими зібраннями є робота автоматизованої бібліотечно-інформаційної системи ALERH, яка дозволяє отримувати широкий спектр бібліотечних послуг дистанційно. Особливо важливою для здобувачів-істориків є Цифрова колекція ЗВО – колекція оцифрованих рідкісних та цінних документів та інших об'єктів з фондів наукової бібліотеки, архіву та музею НаУКМА. У межах мережі працює Американська бібліотека ім. Віктора Китастого НаУКМА. З 2014 року в НаУКМА реалізується проект «Цифровий університет», метою якого є створення єдиного інтегрованого інформаційного середовища університету. Під час огляду матеріально-технічної бази Олександр Подденежний, керівник Відділу «Центр електронної освіти і технічних засобів навчання» НаУКМА,

продемонстрував навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, наявне на платформі (<https://distedu.ukma.edu.ua>), що є особливо важливим для здобувачів-магістрантів, які навчаються дистанційно. Слухачі спільної навчальної програми "Історія ЦСЕ" мають змогу користуватися ресурсами Варшавського університету. До послуг здобувачів - гуртожитки, пункти громадського харчування, спортивні майданчики, культурно-мистецький центр тощо. Здобувачі підтвердили, що широко користуються послугами ЗВО і задоволені ними. Загалом вивчення документації, перегляд відеоматеріалів і результати інтерв'ювання дозволяють стверджувати, що фінансові, матеріально-технічні ресурси, навчально-методичне забезпечення ОНП забезпечують досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання, а також безпеку освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів та викладачів ЗВО.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Інтерв'ювання як здобувачів вищої освіти, так і викладачів, а також вивчення документації ЗВО підтверджують інформацію відомостей про СО, що університет забезпечує всіх учасників освітнього процесу необхідним безкоштовним доступом до інформаційних ресурсів та відповідної інфраструктури. Зокрема, безоплатно викладачами та здобувачами вищої освіти використовується програмне забезпечення MS Office 365. Забезпечено безкоштовний доступ до онлайн-ресурсів бібліотеки університету, спеціалізованих он-лайн платформ Serpstat, GooglAnalytic, ARIS Cloud, Creately, Canva; ліцензованих програм Marketing Analytic, Zoom. "Положення про порядок надання платних послуг Н а У К М А" (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normatyvna-baza-naukma/23-finansovo-ekonomichna-diialnist-ta-polozhennia-poriadku-pro-platni-posluhu/62-polozhennia-pro-nadannia-platnykh-posluh) містить перелік платних послуг, які передбачені законодавством. Під час зустрічей Владислава Осмак, керівниця культурно-мистецького центру та Олександр Подденежний, керівник Відділу "Центр електронної освіти і технічних засобів навчання" НаУКМА згадали, що здобувачі ОНП можуть користуватися безкоштовно обладнанням відповідних підрозділів для реалізації власних ініціатив. На зустрічі здобувачі підтвердили цей факт. НаУКМА забезпечує можливість апробації результатів досліджень викладачів та здобувачів даної ОНП через проведення різних наукових заходів. Під час зустрічі ЕГ з фокус-групою здобувачів останні підтвердили, що періодично їм на електронні скриньки надходить інформація про можливість взяти участь у конференціях, семінарах тощо.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Діяльність ЗВО в умовах війни для забезпечення питань безпеки здобувачів та НПП регулюється спеціально прийнятими положеннями, зокрема, "Про особливості організації освітнього процесу, проведення заліково-екзаменаційних сесій в умовах воєнного стану", "Порядок організації освітнього процесу та дій педагогічних/науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти Національного університету "Києво-Могилянська академія" під час сигналу тривоги, відключення електроенергії відсутності інтернет-зв'язку в умовах воєнного стану" (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normatyvna-baza-naukma/63-dokumenty-iz-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu?limitstart=0). Під час зустрічі з керівництвом було приділено особливу увагу питанням забезпечення безпеки освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів та викладачів ЗВО. Зокрема, Сергій Квіт, президент НаУКМА, повідомив, що з початку повномасштабної війни університет облаштував сертифіковані бомбосховища на 1100 місць та декілька коворкінгів для здобувачів та викладачів. Інтерв'ювання здобувачів вищої освіти, вивчення документації засвідчують, що університет піклується про відповідність освітнього середовища потребам забезпечення безпечних та комфортних умов для їхнього життя та здоров'я, що дозволяє їм задовольняти свої потреби та інтереси. Відповідальними особами проводиться регулярна перевірка технічного стану приміщень і обладнання, стану інженерно-технічних комунікацій. Для здобувачів проводяться інструктажі з охорони праці та безпеки життєдіяльності. На території НаУКМА діє медична частина, здобувачів також обслуговує Київська міська студентська поліклініка. Особливу роль в сучасних умовах грають служба психологічної допомоги (<http://bit.ly/3hd9olF>), Центр дослідження конфліктів та психоаналізу (<http://bit.ly/3FcOnkf>), Центр соціальної роботи, адаптації та підтримки студентів (<http://bit.ly/3AU4UXK>), Центр соціально-психологічної адаптації (<http://bit.ly/3Fb9gax>), про що на зустрічах говорили здобувачі. Під час зустрічі Владислава Осмак, керівниця культурно-мистецького центру розказала про тісну співпрацю зі здобувачами ОНП. Зокрема, Данило Антонюк, здобувач ОНП 2 р. н. у грудні 2022 р. мав авторську фотовиставку, присвячену життю НаУКМА за останній рік.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Система освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів освіти стосується широкого спектру освітніх і позаосвітніх питань. В інтерв'ю здобувачі відмітили постійну інформаційну підтримку, яку вони отримують через особисті скриньки, фейсбук-сторінку кафедри історії (<https://www.facebook.com/kmahistory/>), листування з гарантом ОНП. Здобувачі згадали і про особливу

консультативну роль Центру польських і європейських студій імені Єжи Ґедройця. Звертаємо увагу, що і випускники ОНП теж говорили про це, що засвідчує сталість згаданих практик. Соціальна підтримка здобувачів забезпечується через органи студентського самоврядування (<http://bit.ly/3gL15Nz>) та студентські організації. Відділ по роботі зі студентами забезпечує комплексну систему соціальної підтримки, яка складається з державних пілґ і власних ініціатив НаУКМА (<https://bit.ly/3iLqv3>). Під час зустрічі здобувачі згадали, що зверталися з проханням до університету щодо можливостей покрити плату за курси, які вони слухали на Coursera, і отримали позитивний результат. Здобувачів активно підтримує кафедра історії. Зокрема, у серпні 2022 р. за її ініціативи засновано Іменний благодійний фонд імені Євгена Олефіренка. Започатковано “Меморіальну стипендію імені Євгена Олефіренка” для покриття плати за навчання студента/ки ОНП “Історія” контрактної форми навчання; визначено перших двох лауреатів стипендії (<https://bit.ly/3FjDLyC>). Студенти ОНП “Історія” 1-го р. н. отримують стипендії в рамках проекту “Ukraine digital: Ukraine in its transcultural and transnational context,” що реалізується спільно з Гіссенським університетом (Німеччина) (<https://dfc.ukma.edu.ua/news/596>). Викладачі та адміністрація підтвердили інформацію із відомостей СО, що НаУКМА регулярно подає кандидатури здобувачів для нагородження стипендіями Президента України, Верховної Ради, Кабінету Міністрів, міської та обласної ради. Юрій Зорін, головний бухгалтер НаУКМА під час зустрічі повідомив, що університет активно надає підтримку здобувачам та НПП, які постраждали під час війни. Психологічна служба (<https://filos.lnu.edu.ua/about/psychologichna-sluzhba-universytetu>) університету надає консультативну підтримку здобувачам, в тому числі в режимі он-лайн. Здобувачі на зустрічах говорили, що задоволені результатами її діяльності.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Для підтримки здобувачів з особливими освітніми потребами в НаУКМА діють Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення та відповідальна за це особа. Представлені відеоматеріали підтвердили твердження відомостей про СО щодо наявності належних умов для комфортного навчання осіб з особливими освітніми потребами (встановлені пандуси і поручні біля входу ззовні і всередині будівель біля сходових клітин у навчальних корпусах та КМЦ (де розміщено і Приймальну комісію), облаштований спеціальний санітарний вузол в корпусі № 4 тощо). Доступність електронних ресурсів Наукової бібліотеки НаУКМА (<http://ekmair.ukma.edu.ua/>) і платформа дистанційного навчання DistEdu (<https://distedu.ukma.edu.ua>) створюють можливості для навчання на ОНП осіб з особливими освітніми потребами. Це підтверджується фактом успішного навчання на ОНП, що акредитується, Марії Мотуз впродовж 2016-2018 рр., що теж демонструє сталість уваги з боку ЗВО до відповідного аспекту.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Під час інтерв'ювання підтверджуються наведена у відомостях про СО інформація відносно чіткості і зрозумілості політики і процедури вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних у тому числі із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією. Принципи забезпечення підходів до навчання та викладання на засадах взаємодовіри та поваги науково-педагогічними працівниками, здобувачами вищої освіти, забезпечення сприятливого морально-психологічного клімату в колективі закладені в Статуті університету (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/public-info>), у Кодексі етики НаУКМА (<http://bit.ly/3u8vrfV>), Положенні про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин (<https://bit.ly/3tXf4mi>). Процедури врегулювання ситуацій, пов'язаних із будь-якими виявами дискримінації, насильства і сексуальними домаганнями, визначено «Положенням про політику протидії дискримінації, сексуальним домаганням, булінгу в НаУКМА» (<https://bit.ly/3hdcl07>). Під час інтерв'ювання НПП та здобувачі вказали, що на ОНП, яка акредитується, конфліктних ситуацій, пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією не було. Еґ звернула увагу, що під час інтерв'ю керівництво наголошувало на особливому ставленні до цих питань, які є неприйнятними для академічної спільноти НаУКМА. Інформація щодо процедури вирішення конфліктних ситуацій є доступною для усіх учасників освітнього процесу.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

НаУКМА має високий рівень матеріально-технічного, інформаційного та навчально-методичного забезпечення, який дозволяє забезпечити реалізацію ОНП, що акредитується. Забезпечено доступ викладачів та здобувачів до розвиненої університетської бібліотечної мережі, яка відкриває широкі можливості саме для здобувачів ОНП, в тому числі і осіб з особливими освітніми потребами. Особлива увага сьогодні приділяється питанням забезпечення безпеки освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів та викладачів ЗВО (облаштовані сертифіковані бомбосховища на 1100 місць та декілька коворкінгів для здобувачів та викладачів). Здобувачі ОНП тісно співпрацюють з культурно-мистецьким центром, який на практиці впроваджує цінності НаУКМА шляхом

підтримання широкого спектру творчих ініціатив здобувачів. Університет надає серйозну соціальну підтримку здобувачам, активно шукаючи позабюджетні ресурси. Надзвичайно позитивною практикою є запровадження стипендій, зокрема, “Меморіальної стипендії імені Євгена Олефіренка”, для покриття плати за навчання здобувачів ОНП “Історія” контрактної форми навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабких сторін та недоліків не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Перелічені вище сильні сторони та позитивні практики великою мірою можна вважати взірцевими, що, за відсутності виявлених недоліків, і обумовлює рівень відповідності А. Реагуючи на воєнні умови, ЗВО швидко та ефективно напрацьовує кращі практики.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Підтверджено дані відомостей СО щодо того, що процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП регулюється “Методичними рекомендаціями з розроблення освітніх/освітньонаукових програм I-III рівнів вищої освіти в Національному університеті “Києво-Могилянська академія” (<https://bit.ly/3UNoLMi>); загальні положення щодо змісту освітніх програм, навчальних планів освітніх програм, а також процедура їх затвердження - 4 розділом положення “Про організацію освітнього процесу у НаУКМА” (<https://bit.ly/3GPP3gr>); процедура розроблення, моніторингу й перегляду ОНП - “Положенням про внутрішнє забезпечення якості освіти НаУКМА” (<https://bit.ly/3Nh7xqm>), положенням “Про центр забезпечення якості освіти “НаУКМА” (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normativna-baza-naukma/28-polozhennia-pro-strukturni-pidrozdzily). Згадані документи узгоджені з Концепцією внутрішнього забезпечення якості навчання і викладання в НаУКМА (<http://bit.ly/3XM48Wn>) та Концепцією забезпечення якості освіти в НаУКМА (<http://bit.ly/3ER7bE4>).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

В ході інтерв'ювання фокус-груп підтверджені дані відомостей СО про те, що Центром забезпечення якості освіти НаУКМА проводяться студентські опитування (<http://qa.ukma.edu.ua>). Наталія Шліхта, гарант ОНП, як і керівництво ЗВО, відмітили, що в опитуваннях бере участь невисокий відсоток здобувачів, що, на їх думку, пояснюється академічною свободою здобувачів та загальноосвітніми трендами. Втім, для забезпечення якості освіти навряд чи можна вважати зразковою ситуацію, коли з цілої групи в опитуваннях беруть участь всього кілька здобувачів. Наприкінці 2021-2022 н. р. кафедрою історії були проведені опитування здобувачів стосовно особливостей освітнього процесу в умовах повномасштабної війни, про яке згадували під час зустрічей і здобувачі. Під час проведених інтерв'ю ЕГ було повідомлено, що результати опитувань здобувачів не оприлюднюються. Керівництво НаУКМА, зокрема, віце-президент з науково-навчальних студій Михайло Винницький пояснив такий підхід “чутливістю інформації”. Водночас, на сьогодні у ЗВО України існує позитивна практика оприлюднення результатів опитувань, що сприяє прозорості діяльності цих ЗВО і працює на імідж закладів. В ході роботи з документами (протоколами засідань кафедри історії, які були надані та завантажені в систему NAQA) знайшла підтвердження інформації із відомостей СО, що результати опитувань здобувачів обговорювалися та були взяті до уваги при доопрацюванні окремих освітніх компонентів ОНП. До складу Вченої ради НаУКМА входять троє виборних представників студентства, у тому числі і голова Студентської колегії Руслан Грабовський, який був присутній на зустрічі з ЕГ. Відмітимо і те, що “Положенням про внутрішнє забезпечення якості освіти НаУКМА” (<https://bit.ly/3Nh7xqm>) не передбачена участь здобувачів ОНП в складі робочої групи ОНП. Разом із цим, на сьогодні в Україні вже набула широкого поширення практика залучення здобувачів ОНП до складу робочих груп.

Сприйняття такої практики на ОНП, що акредитується, посилює партнерські позиції здобувачів вищої освіти у процесі періодичного перегляду ОНП та інших процедур забезпечення якості освіти.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Під час інтерв'ю з роботодавцями, які представляли Національний музей історії України, Інститут історії України НАН України, Центральний державний архів громадських об'єднань України, державну установу "Український інститут", Львівський національний університет імені Івана Франка, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, підтвердили, що вони постійно контактують з викладачами та здобувачами ОНП в якості повноцінних партнерів, у тому числі і в процедурах забезпечення якості ОНП. На зустрічі з роботодавцями були присутні і рецензенти ОНП (Вадим Арістов, кандидат історичних наук, випускник МП "Історія", старший науковий співробітник Відділу історії України середніх віків і раннього нового часу Інституту історії України НАН України; Леонід Зашкільняк, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії Центральної та Східної Європи Львівського національного університету імені Івана Франка; Ольга Коляструк, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри культури, методики навчання історії та спеціальних історичних дисциплін Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського), які підтвердили свою участь у процесі перегляду ОНП. Пунктом 4.1.5. "Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти НаУКМА" (<https://bit.ly/3Nh7xqm>) передбачено, що функція опитування роботодавців покладена на Центр забезпечення якості освіти. Разом із цим, під час зустрічі представлені роботодавці не змогли згадати про свою участь у цих опитуваннях. Водночас, оприлюднена на офіційному веб-сайті установи зведена таблиця пропозицій та зауважень, отриманих від стейкхолдерів під час громадського обговорення, демонструє, що пропозиції та зауваження роботодавців були враховані при доопрацюванні ОНП (<https://bit.ly/3BoVTU4>).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Під час інтерв'ю Наталя Шумкова, керівниця Центру кар'єри та працевлаштування студентів (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/resursi/375-tsentr-kar-iery-ta-pratsevlashtuvannia-studentiv-ta-vyusknykiv-naukma>), та випускники ОНП підтвердили інформацію відомостей СО, що кафедра історії має усталену практику співпраці і комунікації зі своїми випускниками, зокрема, через фейсбук-сторінку кафедри історії (<https://www.facebook.com/kmahistory/>). Випускники ОНП залучені в якості рецензентів ОНП (Вадим Арістов, Ярослав Затилук, Сергій Багро). З великою кількістю своїх випускників кафедра та в цілому НаУКМА, підтримує зв'язок через розсилки та спеціальні заходи. При службі Президента НаУКМА діє окремий напрям комунікації з випускниками (<https://alumni.ukma.edu.ua/>), який тісно співпрацює із Асоціацією випускників НаУКМА (<http://kmaalumni.org.ua/>), у тому числі й відслідковуючи кар'єрний шлях випускників. Розміщена на веб-сайті установи "Довідка про працевлаштування випускників НаУКМА" (<https://bit.ly/3VMrV7b>), яка містить цінну інформацію, на жаль, фіксує ситуацію лише за період 2015-2017 рр. На зустрічах зі стейкхолдерами ЕГ мала можливість пересвідчитись, що випускники кафедри прагнуть залишатися якнайдовше в стінах НаУКМА (у штаті кафедри на сьогодні – шестеро її випускників, у тому числі і завідувач кафедри, гарант ОНП Наталя Шліхта; впродовж 2022-2023 н. р. до викладання було залучено 10 випускників). Під час інтерв'ю віце-президент з науково-педагогічної роботи Василь Ожоган згадав, що на 2022 н. р. було заплановано масштабне опитування випускників, яке через початок повномасштабної війни відкладено.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Експертна група констатує, що моніторинг ОНП здійснюється на локальному та загальноуніверситетському рівнях із значним домінуванням першого. Як повідомила під час інтерв'ю гарант ОНП Наталя Шліхта, моніторинг та періодичний перегляд ОНП проводяться робочою групою. Дана інформація знайшла підтвердження в наданих додаткових документах, завантажених в систему, зокрема, у протоколах засідання кафедри.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОНП підлягає первинній акредитації. Результати попередньої акредитації (ініційованої МОН у 2018 р.) були враховані, що є позитивною практикою. Схвалення заслуговує і той факт, що до обговорення чинної версії ОНП була запрошена доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри культури, методики навчання історії та спеціальних історичних дисциплін Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Ольга Коляструк, яка мала відношення до згаданого процесу акредитації, що засвідчує відкритість

Наталії Шліхти, гаранта ОНП та робочої групи до процесу моніторингу. Під час інтерв'ю з керівництвом ЗВО віцепрезидент з науково-педагогічної роботи Василь Ожоган наголосив, що університет запроваджує практику реагування на результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти шляхом проведення розширених нарад, круглих столів.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

У відомостях СО зазначено, що в розділі 6 “Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти» чітко прописано “механізм розподілу відповідальності між структурними підрозділами у процесі здійснення внутрішнього забезпечення якості освіти”. Під час зустрічі з адміністративним персоналом неодноразово згадувалося, що в університеті відбувається процедура доопрацювання відповідних нормативних документів, що засвідчує розуміння адміністративним персоналом необхідності вдосконалення. Разом із цим, ЕГ переконана, що призначення керівником Центру забезпечення якості освіти Михайла Винницького, який має неординарний досвід роботи в цій сфері, дозволить реалізувати амбітний проєкт розбудови “найкращої моделі в Україні внутрішньоуніверситетського забезпечення якості освіти” (п. 2.1.4. положення “Про центр забезпечення якості освіти “НаУКМА”). Під час інтерв'ю із адміністративним персоналом Ганна Волкова, провідний спеціаліст Центру забезпечення якості освіти НаУКМА, не змогла пояснити функціональні обов'язки структурних підрозділів, що відповідають за здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти, а також обґрунтувати такий розподіл повноважень та відповідальності. Провідним спеціалістом Центру забезпечення якості освіти НаУКМА було зазначено, що гаранті ОНП, як і представники органів студентського самоврядування, самостійно звертаються до Центру за результатами опитувань. Питання ЕГ щодо того, які існують інші механізми інформування гаранта, якщо він самостійно не звернувся до Центру, залишилось відкритим. Додамо, що у відомостях СО вказано, що результати опитування надаються гарантам ОНП. Пунктом 4.1.5 положення “Про центр забезпечення якості освіти “НаУКМА” передбачено опитування всіх стейкхолдерів (здобувачів, викладачів, роботодавців та випускників), про що не було згадано під час цього інтерв'ю. В ході роботи з документами та проведення інтерв'ю в повній мірі знайшла підтвердження інформація відомостей СО, що випускова кафедра, на якій відбувається акредитація ОНП, відповідально ставиться до питань якості освітнього процесу. Окрім цього, в структурі НаУКМА відповідальними за моніторинг особами є завідувач кафедри і гарант ОНП. В цьому відношенні на ОНП, яка акредитується, в повній мірі реалізується заявлений принцип відповідальності.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

В ході роботи ЕГ з'ясувала, що випускова кафедра, на якій відбувається акредитація ОНП, відповідально ставиться до питань якості освітнього процесу. Співпраця з роботодавцями та випускниками на ОНП, яка акредитується, та в цілому в НАУКМА представлена різними формами, що демонструє сталість та високий ступінь залучення цих груп стейкхолдерів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

В опитуваннях бере участь невисокий відсоток здобувачів. Рекомендується посилити інформування здобувачів напередодні проведення опитувань, використовуючи вже існуючі канали комунікації. Зокрема, через органи студентського самоврядування. Рекомендується запровадити практику оприлюднення результатів опитування серед здобувачів, викладачів, роботодавців та випускників, що сприяло б ще більшій прозорості діяльності ЗВО і працювало б на імідж закладу. “Положенням про внутрішнє забезпечення якості освіти НаУКМА” не передбачена участь здобувачів ОНП в складі робочої групи ОНП. Рекомендується розглянути питання залучення здобувачів до складу робочої групи ОНП. Інтерв'ю продемонструвало, що провідний спеціаліст Центру забезпечення якості освіти НаУКМА не в повній мірі обізнана із функціональними обов'язками структурних підрозділів, що відповідають за здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти, а також не може обґрунтувати такий розподіл повноважень та відповідальності. Рекомендується в короткі терміни посилити інформованість співробітників адміністративних підрозділів НаУКМА в питаннях внутрішнього забезпечення якості освіти шляхом проведення спільних обговорень та тренінгів. Впровадження перелічених вище рекомендацій цілком корелювалося б з пунктами 1.4.2. та 1.4.7. “Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти НаУКМА” де зазначено, що система якості освіти ґрунтується на принципах “відкритості до нових знань та критики” та “лідерства”.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОНП за критерієм має передусім сильні сторони та позитивні практики. Виявлені недоліки не є суттєвими, оскільки не порушують діючу нормативну базу і не позначаються на набутті компетентностей здобувачами освіти, не унеможливають та суттєво не ускладнюють отримання освітніх послуг; крім того, вони можуть бути виправлені найближчим часом.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Основні правила та процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є чіткими, зрозумілими та доступними. Вони визначаються Статутом НаУКМА (<https://bit.ly/3UFPihk>), "Стратегією розвитку Національного університету "Києво-Могилянська академія" на 2015-2025 рр. (bit.ly/3UR2JLN), положенням "Про організацію освітнього процесу у НаУКМА» (<https://bit.ly/3GPP3gr>), "Правилами внутрішнього розпорядку НаУКМА" (<https://bit.ly/3BscTeI>), "Положенням про порядок переведення, відрухування та поновлення студентів у НаУКМА" (<https://bit.ly/3BrXj2X>), положенням "Про самостійну роботу студентів НаУКМА" (<https://bit.ly/3BrJNfw>), положенням "Про слухачів Національного університету "Києво-Могилянська академія" (<https://bit.ly/3iKSI5e>), Кодексом етики НаУКМА (<https://bit.ly/3UyW74h>), положенням "Про академічну доброчесність здобувачів освіти НаУКМА" (<https://bit.ly/3tXf4mi>), положенням "Про внутрішнє забезпечення якості освіти НаУКМА" (<https://bit.ly/3Nh7xqm>). Доступ до названих документів ЗВО забезпечує через публікацію у відкритому доступі в мережі Інтернет на офіційному веб-сайті установи (сторінка "Нормативні документи НаУКМА та доступ до публічної інформації" - <https://bit.ly/3uEwN>).

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

ОНП, що акредитується, доопрацьована згідно Стандарту вищої освіти за спеціальністю 032 "Історія та археологія" для другого (магістерського) рівня вищої освіти і затверджена рішенням Вченої ради НаУКМА (<https://bit.ly/3hlTYvl>). На веб-сайті розміщена оновлена версія ОНП (<https://www.ukma.edu.ua/ects/index.php/fgn/122-2018-06-13-07-02-15/istoriya/255-2018-11-01-09-40-23>). Хоча університет має практику публічного обговорення проектів ОНП та ОП (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/30-rizne/32-oholoshennia/229-hromadske-obhovorennia-proiektiv-osvitnikh-program) там не виявлено проекту саме ОНП, яка акредитується. Наразі присутня зведена таблиця результатів громадського обговорення ОНП (<https://bit.ly/3VoVTU4>). Рекомендуємо не видаляти після завершення процедури затвердження з відповідних сторінок офіційного сайту університету проекти ОНП, які розміщувалися там з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Інформація про ОНП, що акредитується, розміщена на веб-сайті НаУКМА (<https://bit.ly/3uIA2Go>), а також на сторінці кафедри (<https://bit.ly/3FoFVNo> (вкладки: Вступ 2022 – Магістерські освітньо-наукові програми – Освітньо-наукова програма "Історія"; Анотації курсів) та на сторінці для вступників (<https://bit.ly/3joGtBW>). У НаУКМА існує позитивна практика оперативного оприлюднення інформації через корпоративну пошту та соціальні мережі (Telegram та Facebook), що підтвердили здобувачі під час інтерв'ювання.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

НаУКМА своєчасно оприлюднює інформацію не тільки через офіційний сайт університету, але і через соціальні мережі. На офіційному сайті оприлюднено всі необхідні нормативні документи. Основні правила та процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є чіткими, зрозумілими та доступними.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

У відомостях про СО наведено посилання на веб-сторінку, яка має містити інформацію про оприлюднення на офіційному веб-сайті ЗВО проекту ОНП з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін (стейкхолдерів) (<https://bit.ly/3UN1w8o>; bit.ly/3VoBTU4). На момент проведення акредитації на цій сторінці не виявлено розміщеного проекту.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ОНП, що акредитується, загалом відповідає визначеному критерію та не містить недоліків, які можна вважати суттєвими. В цілому, за цим критерієм ЕГ констатує наявність на ОНП звичайних, типових для вітчизняних ЗВО практик. Це зумовлює оцінювання критерію на рівень відповідності "В".

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	A
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	A
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	A
Критерій 6. Людські ресурси	A

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація з визначенням "зразкова"**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Константінова Вікторія Миколаївна

Члени експертної групи

Пиріг Маріанна Ігорівна

Герасименко Вікторія Вікторівна